

[Jørgen Gram.]

interesser, nemlig den, at de enkelte lande med hensyn til landbruget har haft mest lyst til at isolere sig, endda i højere grad end før. Man har ønsket at beskytte eget landbrug og pålægge landbrugsvarer udefra en efter de enkelte landes forhold afpasset toldsats, afgifter, kontingentering eller/og give direkte tilskud til egen produktion — alt sammen forholdsregler, der næsten udelukkende har vendt sig mod danske interesser. I de sidste åringer synes denne beskyttelse af de enkelte landes landbrug at være ved at blive et fast led i de fleste landes økonomiske politik. Ikke blot er denne beskyttelse nu blevet af større omfang, men — hvad værre er — den er blevet mere vilkårlig og uberegnelig, i det mindste for os. Denne isolationspolitik fra de enkelte landes side er sket, samtidig med at der har været en vægnende erkendelse i de europæiske lande af, at det enkelte land hverken kan eller bør stå alene. Jeg ønsker her udtrykkeligt at nævne, at også det ellers på frihandel baserede England har været med i førnævnte udvikling. Dette er sket til trods for, at alle lande indrømmer, at kun ved en udvidet vareudveksling ud over grænserne er det muligt at højne de enkelte landes levestandard.

Fra Centraleuropa, med udgangspunkt hos den tidligere franske statsminister Schuman og med den verdenskendte belgiske statsmand Spaak som en af foregangsmandene, udgik nøjere udformede planer om en samling af kræfterne i Europa for europæiske interesser. Planerne spændte over forsvarsfællesskab, kul- og stålunion, erhvervsøkonomisk samvirke, ikke mindst med landbruget, og et snævrere økonomisk samvirke, så grænserne på alle områder blev mere udviskede og lettere overstigelige. Målet var en styrkelse af Europa over for både øst og vest, og hvad specielt landbruget angår, var målet også her en enhed efter en overgangstid; man skulle ikke modvirke hinanden, men gennem fælles rådslagning sikre afsætning af de forskellige landbrugsprodukter og sikre en rimelig pris, som landbruget kunne være tjent med; man ville gennem en forhøjet produktivitet og produktion være med til at hæve den sociale levestandard og derfor ikke gå forbrugerne for nær — alt sammen ting, vi kunne tilslutte

os — kort sagt, gennem en overgangstid nå frem til et fælles marked.

Det var det såkaldte Lille Europa, der førte an i disse bestræbelser. Der har været ført en række forhandlinger og holdt flere konferencer i denne forbindelse, idet adgangen til at være med i sammenslutningen stod åben for alle vesteuropæiske lande.

Danmark har fra første færd, som det i øvrigt også er blevet nævnt af de højtærede ministre, været med i drøftelserne, og fremtrædende fortalere for denne tanke både fra Holland, Tyskland og Frankrig har gentagne gange været her i landet for at bevæge Danmark til at melde sig som aktiv deltager. Ved konferencer om spørgsmålet i marts 1952 og det påfølgende år, 1953, har såvel landbrugsminister Sønderup som fiskeriminister Réé, der det sidste år repræsenterede Danmark, erklæret, at vi havde absolut interesse i at gå positivt ind for arbejdet med en integration af landbruget og med at få landbrugsmarkederne organiseret, og det danske landbrug har da også fra første færd erklæret sig positivt for tanken og stærkt advaret imod, at man kom til at stå uden for eventuelle andre landes sammenslutninger.

Men når disse planer, der kan betegnes under fællesnavnet „Den grønne Plan“, alligevel dengang ligesom kom til at stå i stampe, var det, fordi England — jeg kunne måske tage Norge og Sverige med — ikke ville være med som aktive deltagere, men kun ville stå som observatører, for Englands vedkommende på grund af dets tilknytning til Commonwealth-landene. Det er min opfattelse, at denne engelske stilling var årsagen til, at andre, deriblandt Danmark, ikke meldte sig straks som aktive deltagere med de seks. En anstødssten var det vel også, bl. a. for Danmark, at der gaves udtryk for, at man ved en sammenslutning med de seks måtte afgive en del af sin suverænitæt til en såkaldt overstatlig myndighed, og her var Danmark meget ømtålig. Hvis man i stedet for overstatlig myndighed havde brugt udtrykket mellemfolkeligt råd, havde det straks lydt mindre afskrækkende. Det er min mening, at Danmark i forvejen i produktionsmæssig henseende ikke er suverænt eller helt sin egen herre, kan man sige, men er direkte af-